

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZOLNOK-DOBOKAMEGYE ES A MEGYEI GAZDASÁGI-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Szécsenyi-utca, (csizmadiaszin alatt.)

Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Nyilttéri cikkek garmondsora után 30 kr. fizetendő.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.

Helyben és vidékre egész évre 6 frt. — fél évre 3 frt.
— évnegyedre 1 frt 50 kr
Községeknek, egész évre előfizetve 5 frt.

Hirdetési díjak:

egy 30 négyszög cm. tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja
50 kr. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr.

Kultur czélok.

Deés, 1888. okt. 16.

Nagy horderejű intézményt létesített Szolnok-Dobokavármegye őszi közgyűlése, midőn kulturális czélokra önmagát 1 százalék erejéig megadóztatta.

Nem nagylelkűségből, hanem a törvényben gyökerező jogaiknál fogva tették ezt a közgyűlés hazafias érzelmű tagjai, mert az 1 percentes pótdoból egy oly alapot teremtetek, mely összegileg bár csekély, mégis hivatva van sok kulturális intézménynek életerős lendületet adni, több csirájában szendergő eszmét megtestesíteni.

A ki az eseményeknek nem figyelmes szemlélője, s hozzá még pesszimista, csodálkozással fogadja, hogy ily nehéz megélhetési viszonyok közt adóztatja meg magát a vármegye.

De nem így áll a dolog.

Ha megyénkbe kitekintünk, halljuk a két Szamos áldott völgyében a gőz sivitó hangját, melynek visszhangja közt robog keresztül a gőzmozdony vaspályáján, azon a pályán, melyről mondja egy jeles francia író: a meddig terjed a vasút, addig tart a civilizáció is.

És épen ily nagy fontosságú tényező a színház, a szép, jó és igaz kultussának e fölszentelt hajléka.

Hát ha még számításba vesszük a megye területén, a járások központjában a közművelődés szerény tényezőit, mindezeket támogatni, ápolni kötelességünk, hogy ezek hevéjén a közművelődés napja mind-mind magasabbra emelkedve, annak boldogító sugarai kunyhót és palotákat megaranyozzanak!

De mindezeket, valamint a lefolyt évtized sok más vívmányait pium desideriummal elérni nem lehetett, hanem szükség volt lángeszű kezdeményezőre és pénz-áldozatra. — Szükség volt, hogy a lelkesek ennek zászlója körül sorakozva, szóval és tettel áldozatot hozva megteremt-

sék azon eszközöket, melyek korunkban a közművelődés biztos tényezői.

És most, midőn ezen nemes uttörők mintegy kifáradva a küzdterről visszavonultak; most, midőn az uralkodó szűkös anyagi viszonyok közt az egyesek további áldozatkészsége higgadt számítással nem is igényelhető: a vármegye szép múltjához híven hozza meg az áldozatot, midőn a törvényadta jogánál fogva, kulturczélokra magát megadóztatta, s ezzel a lelkes egyesek kezéből a közművelődés ingadozó lobogóját saját maga ragadta meg azt fenns és tovább hordozni, s alatta küzdeni és támogatni a hazafias czélok.

És e ténykedésben egy szebb jövőnek látjuk biztosítékát, mely egyszersmind a közjó oltárán eddig áldozatot hozóknak keblét azon felemelő, azon jutalmazó reménnyel tölti el, hogy az ők dicső kezdeményezését a vármegye állandó segélyével éltetni s tovább fejleszteni fogja.

A megszavazott 1 percent csekélységnek mondható. Mert a birtokos osztályra, mely körülbelül 400 főből áll, alig esik 1—2 frt. A nép, melynek adója nagyobbára 1—10 frt közt váriál, 1—10 krt fizet, a mi csakugyan csekélység.

Igaz, hogy a hol nincs egy krajczár készpénz, onnan nem lehet 1—10 krt sem követelni, de a szegény nép, melyre a közgyűlésen hivatkoztak, a valódi szegény, ki adóját sem tudja megfizetni, az nem fog áldozatot hozni; mert, ha semmije sincs, úgy az adóját, valamint újabb közterheit is törlik. A ki pedig egy forint adót bir fizetni, az még a kulturkrajczárt is utána pótolja.

Csak 4 ügyvéd ellenezte a potadó megszavazását. Vajjon a 4 ügyvéd hivatkozva a szegény népre, akkor is ilyen irgalmas, mikor a szegény ember az irodájából kijövet fejét vakarja a sok perköltség miatt? Avagy meggondolták-e, hogy a magyar kultúra nivóján való állásuknak köszönhetik előnyös helyzetüket?!

A megszavazott potadó nem arra fog szolgálni, hogy abból csak a magyar kultúrát segítsék elő, hanem arra, hogy a nép vegye első sorban hasznát, iskolák, tanítók, tanulók felsegélyezésére és más kulturczélok elősegítésére fog szolgálni nemzetiségi tekintet nélkül.

Segíts magadon és az Isten is megsegít, ez a közmondás áll; ha magunk nem teszünk, senkisé fog érettünk tenni.

A közgyűlés érdekes részleteit lapunk mai száma terjedelmesen hozza.

Megyebizottsági közgyűlés.

Szolnok-Dobokavármegye bizottsági őszi rendes közgyűlését folyó hó 16-án tartotta meg, általános és nem is mindig tapasztalt érdeklődés mellett.

Fél tíz órakor Szarvadi Pál kir. tanácsos-alispán felkéri Svajczér Sándor, Krémer Samuel és Hankó Ödön bizottsági tagokat, hogy br. Bánffy Dezső főispán ömeltóságát ősi szokás szerint hívják meg a gyűlésre. Ez megtörténvén, ömeltósága diszmagyarban megjelenik, az elnöki széket elfoglalja és a szép számban egybegyűlt bizottsági tagokat szívélyesen üdvözölve, a gyűlést megnyitja.

A tárgysorozat felolvasása előtt elnöklő főispán meleg hangon emlékezett meg Trefort Ágoston közokt. miniszter működéséről s méltányolván a népnevelés terén és a szabadelvű eszmék érdekében kifejtett tevékenység és elért eredményeket; elhunyt felett mély fájdalomnak adott kifejezést a közgyűlés osztatlan részvéte mellett. Együttal teljes bizodalmat fejez ki Csáky Albin gróf ujon kinevezett közokt. miniszteriránt, kit e bizodalomra a köz- és magánéletben eddig kifejtett és közelismerésben részesült hazafias tevékenységének egész sorozata már eleve érdemesített.

A számonkérőszék jelentése után következett:

Özvegy Losonczy br. Bánffy Dánielné ő nagyméltóságának köszönő levele, néhai Losonczy br. Bánffy Dániel ő nagyméltóságának elhalálozása alkalmából a vármegye bizottsága által jegyzőkönyvileg kifejezett és közlött részvétnyilatkozatáért, mely tudásul vétetett.

A „Szolnok-Doboka” tárczája.

Ő s z s z e l.

Barátságos kis szobám ablakából nézem a táj hervadását.

A lég még enyhe, őszi, bár a nap fukaron eregeti be sugarait a tiszta üvegtáblán. Versenyez az éjszakával; későn ébred, alig czammog elő a hegyek mögül, mintha csak kegyelemből sütné le a kifáradt földre.

Hervad, pusztul minden!

Évszázadok kimagasló alakjai: Czézár a nagy imperátor, macedoni Sándor, Árpád őseink dicső eleje, hadverő Hunyadi, kik annyi halandót segítettek a jövő élet reményteljes hazájába, rég porladoznak már.

Hát az új kor vasemberei: Wasingthon, Kavar, Szechenyi, Deák, miért tűntek el a ködös multban?

Ott áll a magas ércszobor, melyet nagy utódok reátok büszke serege emelt, híretek fennmaradt; de hol a porhüvely, mely egykor a nagy szellemet magába zárta?

Műveiket feljegyezte a historia, de hol a test, hol a gondolkodó fő, melynek agyában anynyi korszakot alkotó cselekménynek dicső eszméje szülemlett?

Aranyos kriptában ugy-e? De ott is csak por, hamu, semmi!

Ez a mulandóság költészete.

Hát az elszálló ködcsomó, mely a hegynek indul; a pára és füsttömeg, mely a távból látszó falu fölött kéklik, mit jelent? Magasabbra száll a hegyeken, mint a szikla-bástya, mely évszázadok szelleme fölött öröklik és aztán eloszlik.

Pusztá lett a rét, melyen ezer virág emelte fel büszkén fejét, hogy a harmatsepp és enyhe napsugárral enyelegjen; elaszott, kiszáradt.

Pedig be szép, midőn az ember forró napon, miként Virgil mondja:

Az aggott tölgynek árnyékába ül,
Majd heverészni himes pástra dül;
Körülte zúg a hegyről le az ár,
A ligetekben dall a kis madár;
Hallhatja érnek csöndes mormolását,
Melyeknek hangja lágy álomra csábít...

Mennyire fakul az erdő, csörömpölő galyok, sárga levelek jelzik a mulandóságot, s a hűvös szellő a szív fájdalom-sohaja zörgeti a harasztot.

Nem érzed, mintha e sohaj szivedből szállna el?

Hol a zöld lomb, melyen az erdő vándor dalosa oltárt emelt, hogy — mint Arany mondja:

Megköszönje a napot,
Melyre im' fölvirradott;
A fát, melynek lombja zöld,
A fészket, hol párja költ;
Az örömet, mely piezi
Szívecskéjét betölti.

Elhangzott a dal egyszerre, mint mikor a költő kezéből durván kiragadják a lantot.

A különféle oszlopos gyűjtemények templomában félistenek felállított remekei az elmúlt kor nagyságáról beszélnek, a mulandóságot jelképezik.

Magasan, a felhőktől hullámos égbolt alatt széles fekete körvonalba gyülekezve szállottak el a fecskék, itt hagyták a barátságos eres alatti fészket, melyet annyi küzdelemmel építettek s mégis annyi boldogságnak volt ideiglenes tanyája. Van-e részvét, mely a jobb hazába költözőt viharjárta utjain kísérje; van-e remény, hogy a tavasz rónáin újra megpihen; vagy a kétségbeesés gyötri szívecskéjét, hogy új hazája a tenger hullámsirja lesz?

Nem fáj-e szived, midőn a tavaszi éjek dicső dalosára gondolsz, a mint a csillagsátoros égbolt alatt a berek holdezüstös lombján az örök szerelemről oly epedően dalolt?

Az 1889. évre kiigazított legtöbb adófizető vármegyebizottsági tagok névjegyzéke felolvasatott.

A vármegye választott bizottsági tagjai sorában időközben eltávozás és elhalálozás folytán ürességbe jött helyeknek betöltése czéljából a választások határidejéül folyó évi november hó 12-ike tűzetett ki. Választási elnökök: az örd. füzesi kerületbe Schlilling Ottó, a csáki-gorbóiba Tüzes Tódor, a rettegibe br. Bornemissza Béla és a nagy-ilondaiba Mórész Sándor választott meg.

A közigazgatási bizottság választott tagjai sorából a folyó év végével kilépendő tagok: Bokros Lajos, Retteg Sándor, Munteán Ágoston, Krémer Samuel és Bárány Lukács újból megválasztottak.

Az igazoló választmány és loáallitási bizottság eddigi tagjai újból megválasztottak, csupán a közegészségügyi bizottságba jött be új tagként az elhunyt Hrobonyi Pál helyett dr. Gajzágó Sándor gyógyszerész. Helyettes tisztiügyészül ismét Mán Gábor ügyvédet választották meg. A községi számadások megvizsgálásához kiküldött elnökök (ezeknek névsorát közelebből közölni fogjuk) megválasztása után a tárgysorozat rendén kormányrendeletek, keblü ügyek és a községi élet törvényszerű szükségleteinek elintézése minden nagyobb vita nélkül tárgyalatott le. Kiemelendőnek csak azt tartjuk, hogy az erdélyi gazdasági egyletnek a regale megváltása ügyében szerkesztett s lapunkban is ismertetett emlékirata ezen törvényhatóság részéről is pártoló felirattal támogatott.

Az utolsó tárgy, mely korszerűségénél fogva legérdekesebb volt s melynek tárgyalása két órát vett igénybe: a kulturális pótadó megszavazása volt.

Torma Miklós orsz. képviselő önálló indítványképen arra kérte fel a közgyűlést, hogy kulturális czélakra $\frac{1}{2}$ százalék vármegyei pótadót szavazzon meg. Ezen indítvány hozta egybe a bizottsági tagok nagyrészét, különösen a rómaiak állítólagos utódjait, kik hatalmas őseik példáját követve, szervezett fallanxban szerepeiket kiosztva jelentek meg a küzdőterén.

De tartsunk rendet.

Torma Miklós orsz. képviselő indítványát elmondván, s az ennek kiegészítő részéül általa szerkesztett szabályrendeletet felolvastván, alapos és meggyőző indokolásban felfejtette, hogy mik azok az indokok, melyek a jelen kedvezőtlen pénzügyi viszonyok dacára is őt ezen indítvány megtételére ösztönözték. Ime az indoklás:

„Méltóságos Főispán ur!
Tisztelt Közgyűlés!

Bejelentett és e pillanatban tárgyalás alá vett indítványomat indokolni kívánom, örvendenék ha sikerülne a t. közgyűlést annak helyességéről meggyőznöm.

Jól tudom, hogy a midőn anyagi-áldozatra, habár csekély áldozatra hívom fel e megye közgyűlést, nem cselekszem kellemes dolgot. De hisz én csak oly kötelességre kívánok rámutatni, a mi elől már kitérni azt hiszem alig lehet.

Elvitázhatlan tény, T. közgyűlés! hogy szt. István birodalmának léte európai követelmény által kívülről biztosítva van. A multban teljesített

Miért is némult el a csöndes éjszakák e féltett troubadourja?

Tavasza újra lesz; megnépesül újra az erdő, mező; hangos lesz a liget, balzsamos a lég; de szívnek csak egy tavasza van!

De elapanszsal! Mely gyakran átjárja a szívet és részvétre talál.

Mulandóság az élet költészete.

A hervadás hozza magával a munka édes jutalmát.

A virág elhervad, de hasznos gyümölcsöt hoz.

A sárguló mezőkön szerteszét itt van az ős, mely kidugva gyümölcsös fejét, tágas rónáin az Alföldnek vagy halmos vidékén őrt álló Erdélynek áldással tölti be a szérűt.

S hogy örül az ember, midőn naptól piroslut és aranyárga gyümölcstől megrakodtan, elnehezülve bölintgatnak az elfakult ágak. Midőn a rét himes virág nedvét, melyet méh-szorgalom dolgozott át, mint édes mézet szűrőget széles edényekbe, midőn Silvanus isten segítségével nehéz szemü gabonát gyűjt össze a telken, vagy a szőlő bitor fűrtjei mosolyogva néznek le a hegyről.

A természet bölcsen osztotta be; ez többet ér a tavaszi madárdalnál, volt legyen az éjszaka bármily holdvilágos!

Mulandóság az élet költészete!

V.

azon missio, hogy a nyugat civilizációját kelet romboló hatalma ellen védjük, nem szűnt meg, csak módosult; mert hivatásunk nem csak a régi védelem folytatása, hanem a kelet és nyugat egymás közötti küzdelmének közvetítése is.

E feladatot e területen csak egy magyar jellegű állam teljesítheti és oldhatja meg.

Ez a jelen legfőbb vigasza reánk nézve.

E hivatásnak becsületesen, multhoz méltóan csak akkor felelhetünk meg, ha mindnyájan igyekszünk a küzdelemhez szükséges eszközöket megszerezni.

Ezek között első követelmény azon szellemi és erkölcsi intelligenciának fejlesztése, mely ezred éves állami életünknek legfőbb erejét, legmagasabb büszkeségét képezte.

E mellett egy perczig se szabad megfelekezünk az egész állam általános művelődésének emeléséről, mert e kettő egymást isápolva, szorosan függ össze.

Ezeket eszközölni kétségtelenül hivatott az ország minden egyes municipiuma is, főleg, mert erejük abban állott és áll ma is, hogy általuk az állami élet a mindennapi élettel legkönnyebben köthető össze. És így a társadalom működése az államban közvetlenül tehető.

Nagy baj, hogy a minicipalis életnek ez az iránya, kivált az erdélyi részekben, nem fejlesztetik; mi ha megtörténne, maga az institutio megmentve lényegét, visszanyerné régi tekintélyét.

És így e ponton se kellene a multak szakítani. Ha egy pillantást vetünk megyénk mai állapotára, megteremtve látjuk az anyagi előhaladás eszközeit, melyek az utóbbi 10 év munkáját és munkáit a jövőkor hálájáról biztosítandják.

Midőn pedig hozott áldozataink súlyát már nem érezzük, leszünk képcsek megbecsülni és használni a jelen küzdelmet és alkotásait.

Égető feltétel ma már, hogy az anyagi eszközök összhangba hozassanak a szellemiakkal, mert a szellemi előhaladás a valódi cél, az anyagi pedig csak eszköz.

Fájdalom, megyénk az erdélyi részekben is, legutolsó helyen áll; hisz 193,677 lakosa közül csak 17,659 tud írni, olvasni, dacára két városának és több intelligens községének.

Ugyanis Kolozsmegyében 196,307 lakos közül 32,603-, Hunyadmegyében 248,920 lakos közül 31,467-, Szebenmgyében 141,627 lakos közül 48,711-, Brassómgyében 83,929 lakos közül 32,857-, Besztercze-Naszódmgyében 95,617 lakos közül 22,844-, Torda Aranyosmgyében 137,031 lakos közül 17,276-, Maros-Tordamegyében 158,999 lakos közül 37,567-, Fogarasmgyében 84,571 lakos közül 15,696-, Máramarosmgyében 227,436 lakos közül 23,315 egyén tud írni, olvasni.

És ez az állapot messze löki megyénket a többi megyéktől, azokban az eredmény mindenütt 35—50%-kal jobb.

E tény oka, hogy megyénk életében nem látunk pezsgést. Sajnos hiányzanak, vagy legalább alszanak azon eszmék, melyek egy állam fennállását eszközlik.

Ezen öntudatot megszerezni, fölébreszteni, becsületbeli kötelességünk. Ne engedjük nemzeti geniuszunkat távol maradni megyei életünkéből se.

Ha nem pihenünk, képesek leszünk intelligenciánk súlyát oda helyezni, a hol népoktatásunkat művelődésünket előbbre viheti.

Erre csupán akarat kell!

Ne feledjük, hogy a nép lassan cseréli fel világnézetét és az eszmék, mik a társadalom tetőzetét érintik, ritkán hatnak le alapjág.

És ne feledjük e mellett azt se, hogy államunk népe még nem, vagy kevésbé érzi a kor-szellem ama nyomását, mely a multból hozott eszmék átalakítására, megváltoztatására tör.

Nekünk oda kell hatni, hogy a midőn a népmi világnézetét megváltoztatja, azt azzal cseréli fel, mi társadalmunkat vezeti, t. i. a magyar államban vetett hittel,

Talán sikerült rámutatnom a teendőre. Most az eszközökre térek, a mikkel a feladat megoldható.

Az áldozat, mi e célra hozandó, nem nagy; kérésem az lenne, hogy vessen ki a megye magára összes egyenes államadója után 10 éven át fél perczentet, vagyis minden egyenes adóbeli forint után félkrajczárt.

E szerint megyénk legelső adófizetője 12 frtot, vagyis tíz éven át 120 frtot fizetne.

En e csekély áldozatot se kicsinylem, de valóban ha elgondolom, hogy e kis eszközzel is helyes uton haladva mily eredmény érhető el, szívesen teszem ki magamat azon keserű szemrehányásnak, hogy az adófizetők terhének szaporításához hozzá járultam. Mert a mit népoktatásunkra fordítunk, azzal mindig a tudatlanok megkárosodását háritjuk el és előzzük meg.

Ha ezen indítványomat a t. közgyűlés elfogadja, úgy képesek leszünk egy közművelődési bizottságot alkotni, melynek hivatása leendő szorgalmasan fölmutatni azon eszközöket, melyek által itt első sorban a népoktatás, felvilágosítás; másod-sorban az általános művelődés, előhaladás érhető el.

E szent és nagy célra kérem az áldozatot. Talán nem cselekszem inportunus dolgot, ha a megye tisztikarát és másodszorban municipális közönségét fölkérem, hogy nézzon körül és igyekezzen a községi életben oly könyvitest szerezni,

a mi által ne legyen érezhető az indítványomból, ha elfogadtatik, eredő megterhelhetetés.

És, hogy ezen anyagi könnyítés nagyobb megelégedést idézzon elő.”

Ez alapos indoklás nem győzte meg Bodor Bertalan bizottsági tag urat, ki „szív örömmel” hallgatta ugyan előtte szóló érveléseit, de az indítványt nem fogadhatja el s ellenindítványt tesz, mely szerint tekintettel az adózó polgárok különben is fokozódó kiadásaira, Torma Miklós indítványát mellőztetni kéri, idézvén s illetőleg reményét fejezvén ki a költővel, hogy „jönni fog, ha jönni kell, egy jobb kor” a midőn ilyen indítványokat s meglehet koezkázthatni.

Balázs Máté kir. törv. elnök örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy a kulturádó iránti szavazatát indokolja. Indokolásában kifejti, hogy mik azok a teendők, melyek habár terhünkre is vannak, de nemzetiségünk érdekében áldozatul meghozni elengedhetetlen kötelességünk. Szavait azon kijelentéssel fejezi be, mikép nem képzeli, hogy e gyűlésen akadjon olyan mivelt ember, kit a Torma M. által beadott indítvány perhorekálni képes legyen. Az éljenzéssel fogadott beszéd után gr. Kornis Viktor kinyilatkoztatja, hogy a pótadó bárha a nagyobb adófizetőkre súlyosbodik inkább, azt szívesen hordozza; sőt, hogy félrendszabállyal a czél koezkáztatásnak kitéve ne legyen, kijelenti, hogy a Torma M. indítványát elfogadja azon módosítással, miszerint a félszázalék 1 százalékra emeltessék fel.

A nemes grófnak a kitörő lelkesedés melegével fogadott eme javaslata után, Torma Miklós általános éljenzések között kijelenti, hogy e módosítást helyesnek látván, a gróf javaslatát magáévá teszi.

E javaslat ellen Stetiú Gerő szamosújvári ügyvéd vezette be a rohamot, ki Mephistó ábrázattal a világ két tája felé egyszerre tekintvén, oláh nyelven kezdte meg a tüzelést. Nagyon szépen beszélt, mert érteni nem lehetett. — Annnyit azonban megtudtunk az óráció folyamán, hogy a nép szegény, s a ki adós és nem fizet, azt exequálják. És ezt elhiszük neki, mert mesterségébe vág. Kijelenti végül, hogy Bodor javaslatát fogadja el. — Munteán Ágoston szólal meg aztán az ironia fegyverét használva, de beszédéből néha-néha kicsillámlik egy-egy igaz vonás is: nevezetesen, midőn bevallja azt, hogy a pótadóból befolyó összeg eleynészőleg csekély ahhoz a nagy tudatlansághoz képest, melyben a köznép tesped.

A két prókator reflexióira Bokros Lajos bizottsági tag felel meg, ki a közgyűlés folytonos helyeslése között szemökre veti az alakoskodást, melyet lépten-nyomon tanusítanak, vevén különben a mellöket, hogy hazafiság tekintetében senkinek(?) sem engednek. — Nem hagyhatja ezt megjegyzés nélkül Dr. Miháli Tivadar deési ügyvéd, ki beszéde elején már a szó-ár utvesszőjébe eltévelyedvén, bevégezte szónoklatát, azon meggyőződését fejezvén ki, hogy a paraszt embert tanítani felesleges, sőt káros. Pártolja ő is Bodor javaslatát.

Bodor Bertalant az ez oldalról jött támogatás jobb meggyőződésre hozván, kijelenti, hogy javaslata megtételéért lelkiismeretfurdalást érez s ennek folytán azt teljtartalmulag visszavonja. De Munteán, Miháli, Mánú és Stetiú azt magukévá tévén, elnök a névszerinti szavazást elrendelte s ennek eredményében 4 szavazat kivételével az 1 százalék közművelődési pótadót a közgyűlés egyhangulag szavazta meg, s ezzel a jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után d. u. $\frac{1}{2}$ órákor a gyűlés véget ért.

S z i n h á z.

Ködös, borus őszi napokon, mikor a szürke felhők lombán húzódnak végig az égboltazonon, a lombvesztett fák nem igen csalogatják az embert a szabadba.

Mikor a barátságos meleg szoba még korai, a thea-esték lagymatag ideje még nem érkezett el, s az unalmasságig egyhangú az élet; akkor épen kapóra jön egy kis változatosság, a milyen például egy kis zajos közgyűlés vagy egy műkedvelői előadás.

Ilyen gondolatok közepette, ösztönözve egy jótékony czél által, rendeztek a műkedvelők folyó hó 15-én színelőadást, mely alkalommal Szigligetinek egy régi darabja „Fenn az ernyő, nincsen sás” című vígjátéka került színpadra.

Ha valamikor ráillett ez a példabeszéd a társadalomra, úgy ez ma bizonyára ráillik, mert az urhatnámságnak ugyancsak bővében vagyunk; messziről érzik a szaga.

Azért még sem lehet helyeselni, hogy műkedvelők ilyen nehéz darabot választanak ki maguknak, mert tudva lévő dolog, hogy a magyar vigjátékok nehezebbek a francia és német hasonfajta termékekénél; hozzájárul még az a nehezítő körülmény, hogy ez a darab kötött beszédben van írva, a mi a társalgás gördülékenységét gyakorlat hiányában nagyban akadályozza; s a szereplő, bár a legjobb igyekezettel akar kieviekélni a pattogó rímek közül, úgy tűnik fel, mintha valami jóra való újévi köszöntőt akarna elmondani.

E nehézségek dacára a szereplők átlag jól betöltötték szerepüket s különösen Jánosi (Várkövi), Kászonyi (Dónátfi) és Schön Etel (Dónátfiné), mint jó ismerősei a közönségnek még abból az időből, mikor a társaság in floribus volt, több hatásos jelenetben sűrű tapsokat arattak.

A jókedvű közönség Schön Etel, Hartmann Sarolta és Csomafáy Klárát előlegesen szép virágcsokrokkal tüntette ki, melyeket a játék folyamán jól ki is érdemeltek.

A különben sikerült előadást nem épen nagyszámu közönség nézte végig, de azért elegenden arra, hogy a jótékony cél a színház alap zsebébe is juttasson az olvadozó pénzmagból.

Jövőre, ha még vállalkozni fognak a műkedvelők, jó lesz valami újabb társadalmi darabot választani, a mi egyszersmint könnyebb is; mert a deési műkedvelők sok jó darabot játszottak már le, telik azokból még most is.

Különben ha nagyon ragaszkodnak a régi darabokhoz, akkor ajánlok én még néhányat a régi jó időkől, pl.: „A hűség románcza“, „Véres nászjé“, „Kurucz világ“, „Hagyma Péter“, „Bibor és gyász“, „Ogul, a kalóz“, „Alföldi betyárok“ stb. czimű hatásos régiségeket, melyekben még Déryné ifjasszony is debütírozott annó 1830. — Bolond örömben leszek, ha a nagyanyám kedvencz darabjait én is megnézhetem. X.

VEGYESEK.

— Vármegyénk közigazgatási bizottságának e hó 13-án tartott üléséről a tudósítást térszűke miatt a jövő számban hozzuk.

— A szamosújvári vasút vonalán jelenleg minden hétfőn és csütörtökön közlekedő 13. és 14. sz. vegyes vonatok f. év november hó 1-től kezdve további intézkedésig csak minden csütörtökön (tehát hétfőn nem) fognak közlekedni.

— Kinevezés. Baranyi Ágoston Szilágyvármegye főispánja nyugdíjigényének utólagos érvényesíthetése mellett, saját kérelmére felmentetvén, helyébe Szilágyvármegye főispánjává báró Weselényi Miklós neveztetett ki, kinek ünnepélyes beiktatása folyó hó 29-én lesz.

— Színészetünk (talán) még is lesz. Gerőfi Andor színtársulata részére Felek Miklós táviratilag kért engedélyt, hogy előadásait november elején megkezdhesse. Gerőfi az engedélyt megnyerte s csupán a színtársulattól függ, hogy közönségünk fokozott igényeinek kielégítése által magának egy jó, de lehető rövid saíson biztosítson.

— A deési dalkör f. évi november 3-ikán táncmulatsággal egybekötött dalestélyt rendez.

— Differitis nagymérvű elterjedése volt Deésen híresztelve, s ennek folytán báró főispán őméltósága a legszigorubb orvosrendőri vizsgálatot rendelve el, ennek örvendetes eredményében kiderült, hogy a veszedelmes betegségnek Deésen még nyoma sincs. — Kedves kötelességet vélünk teljesíteni, midőn a közönség megnyugtatóására ezt nyilvánosságra hozzuk.

— Talált tárgy. Simon Gyula városgazda f. év október hó 7-ikén Deésen, a főtéren, 5 darab állatkerti sorsjegyet talált, melyeket igazolt tulajdonosa a rendőrkapitányság irodájában bármikor a hivatalos órák alatt átvehet.

— Diszes nászünnep folyt le városunkban folyó hó 14-én, midőn a több éven át közszereketben álló, jelenleg rettegő gyógyszerész Clemens Albert Bárány Terka községi tanítónőt, Bárány Lukács törvényszéki bíró kedves és művelt leányát vezette oltárhoz. Az esketési szertartást a helybeli róm. kath. templomban Novák Gerő szamosújvári lelkész-tanár végezte, a család és nagyszámu gyülekezeti jelenlétében. Az esküvő után a menyasszony szülői házában rendezett estebéd, a mindkét részről résztvevő rokonokat s a család jó embereit, kedélyes, vidám érzelmek közt, az éjféli utáni órákig tartá együtt, mely után a boldog ifjú pár a násztársaság több tagjától kísérvé távozott a völgyégy állandó lakhelyére, Rettegre. — Állandó boldogság legyen az új páron! — Vadász kaland. Közelebb említettük lapunkban, hogy megyénkben is a dűvadak nagy-

mértékben elszaporodtak, melyekre városunk északi határán, a csatáni erdőben nem rég hivatalos vadászatot rendeztek. Hasonló czélból az Ördön-Füzesi erdőszégre Bodor Bertalan és Sándor egy szűkkörű vadászatot rendeztek, s arra meghívták szelecskei birtokos Balog Józsefet, megyénk leghíresebb vadászát is. Délfelé a hajtók egy óriási vadkant vertek fel. Az egyik vadászlégény mihelyt megpillantotta, azonnal rádúplázott, könnyű sebet ejtve azon. Az állat dühödten megsebzőjére rohant, mire ez kiabálva futásnak eredt. A közelben Balog állott és sietett az illető segítségére. Balog a sűrű bokroktól mitsem látva nyomult előre, s ez volt szerencsétlensége, mert az állat egyszerre csak előtte termett, — löni már nem volt ideje, a kan földönté s reá rohant, a mire egy valódi birkózás fejlődött ki. — Balog a vadkan hátra pattant, a vadkan sörényébe kapaszkodva. A bősüzt vad hátáról lerázta az alkalmatlan vendéget, de Balog újból fölkapaszkodott. Ekkor rohanva egy fához szorította, a mikor is a sok fáradság és vérvesszés miatt aléltan a földre esett. E pillanatban érkezett Bodor Sándor az izgalmas jelenet színhelyére, löni azonban nem mert, mivel Balog hol a levegőben, hol az állat hátán volt, s csak midőn Balog kimerülten a földre esett, dördült el kétszer a Bodor fegyvere, az állatot szeme alatt és fültövében találva. De már ekkor Balog balczombján a térdtől föl a csontig fölhasítva és jobb lába is megsebezve volt és aléltan feküdt. Az állat e két lövéstől visszahökkenve áldozatáról s futásnak eredt, s utjában még két hajtót felöklött; de a Bodor Bertalan golyójától találva, hátra esett, melyre a vadászok valóságos puskatűz közé fogták. A 23-ik lövésre terült el az óriási állat, mely 192 kilót nyomott a belrészekén kívül. Balogot kocsin szállították Deésen át családja körébe, hol nagymérvű sebláza mellett is, már tul van az életveszélyes állapotban.

— Vilmos császár Rómában. Nagyobb lelledéssel nem igen fogadhatnak szövetséges uralkodót, mint a minőben a német császár részesült Rómában. A virágdiszben pompázott utcákon s tereken ezrekre menő tömeg éljenezte mindenütt, a hol csak megjelent. Így történt, mikor a császár a Vatikánban járt; s ez ismétlődött, mikor Vilmos császár a nagy katonai szemlére ment, mely pompásan sikerült. A császár és a pápa közti beszélgetés mintegy husz percig tartott. Zárt ajtók mögött, négy szem közt beszéltek, senki sem tudja, hogy miről és mit. Humbert király és Vilmos császár az udvari ebédén meleg szavakkal proklamálták újra a szövetséget s elítették egymás „vitéz hadseregét“ is. Mind a két nyilatkozatot nagy lelkesedéssel fogadták. Crispi olasz kormányelnök pedig megleghangu táviratot intézett herczeg Bismarkhoz, ki szintén meleg választ küldött; mindketten a szövetség szilárd voltát hangsúlyozták. Mint ilyenkor lenni szokott, történetek kitüntetések is. A pápának ajándékkal kedveskedett a német uralkodó, értékes drágakövekkel kirakott arany szelenczét ajándékozott, melynek fedelét a császár arczképe díszíti.

Apró hírek. Királyunk tulajdonosa a schleswigi 16. porosz huszárezrednek. Ő felsége prémes dolmányokat küldött ezredének. Ez ajándék-dolmányokat az ezred parádé alkalmával fogja viselni. — A walesi herczeg Rudolf trónörökösrel Neuberger környéken vadászott, mely után Bécsből haza indult Londonba. — Gr. Schönborn kineveztetését osztrák igazságügyminiszterre csak a csehek és klerikálisok fogadják megelégedéssel. Remélik, hogy gr. Taaffe tudni fogja meggátolni, ha az új miniszter valami nagyon is cseh vagy klerikális dolgot akarna mivelní. — 5.800.000 frt. Ennyire számította ki a főváros főszámvevője Budapest italmérési jogának értékét, a kormány által előterjesztett törvényjavaslat alapján. E tőkéből az adó levonása után 261.000 frt évi jövedelme volna. A főszámvevő számítása szerint a főváros e mellett évenként mintegy 50 ezer frtot kirosodna. — Különös módon folyik az október, még mindig jönnek hírek nyári zivatarokról. Jászberény fölött nagy zivatar vonult el, a villám három helyen is lecsapott, egy gazdember házat elhamvasztá. — A kőhalmi erdőben egy nagy hiuzt lőttek; a ritka vad sok kárt tett volt az őzekben.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

Besztercze-Naszódvármegye főispánjától.
Szám: 2422—1888. főisp. (243)1—1

Pályázati hirdetmény.

Besztercze-Naszódvármegyében a vármegyei levéltárnoki állomás — mely 700 frt évi fizetés és 200 frt lakbér átalánnyal van egybekötve — nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jövén, erre ezennel pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 1. és 13-ik § értelmében felszerelt

folyamodványaitat folyó évi december hó 15-éig bezárólag hozzám adják be.

Beszterczén, 1888. évi október hó 7-én.

Báró Bánffy, s. k. főispán.

Szám: 272—1888.

(244)1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a deési kir. járásbírószág 2462—1888. polg. számu végzése által Nagy Erzszi Köpeczi Istvánné végrehajtatójává bálványos-váraljai Nagy János ellen 182 frt 55 kr. tőke és eddig összesen 201 forint 47 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 416 frtra becsült széna, szarvasmarha, juhok és disznókból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 2712—1888. számu kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Bálványos-Váralján leendő eszközölésére 1888-ik év október hó 29-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzettek és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881-ik évi LX. t. cz. 107. § értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint kifizetendő.

Kelt Deésen, 1888-ik évi október hó 13-ik napján.

B. Pöllnitz Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

Szám: 346—1888. ár.

(240)2—3

H i r d e t m é n y.

Az alólirt árvaszék részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Szamosujvárt elhalt Korbuly Miklós hagyatéka leltárának néhány tétele alatt több, állítólagos zálogtárgyak vannak felvéve.

Minélfogva a netaláni érdekeltek felhivatnak, hogy igazolható zálogtárgyaikat folyó évi november hó 7-ik napjáig váltsák ki, mert ellenesetben azok a jelzett napon délelőtti 10 órakor a városi pénztár hivatali helyiségében a hagyaték javára nyilvánosan elfognak árvereztetni.

Szamosujvár sz. kir. város árvaszékének, 1888. szeptember 27-én tartott üléséből.

Placsintár Dávid,
polgármester.

Mihály Imre,
jegyző.

Szám: 8486—1888.

(241)2—3

Pályázati hirdetmény.

Szolnok-Dobokavármegye csáki-gorbói járásában a pánczélecehi körorvosi állás — melyhez 25 község tartozik — betöltendő lévén, arra ezennel pályázat nyittatik. A látogatási díjon kívül 400 frt fizetés és 200 frt utazási járandósággal van megállapítva.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1886. évi XXII-ik t. cz. 74. §-ában megjelölt, illetve 1883. évi I. t. cz. 9. §-a és az 1876. évi XIV. t. cz. 143. §-a értelmében szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alólirthez, bezárólag folyó évi november 20-ikig anynyival is inkább nyujtsák be, mert a később érkezett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A választás később 8—10 nap alatt fog megtartatni.

A járás főszolgabírájától.

Cs-Gorbó, 1888. október 7-én.

Váilya Ferencz, főszolgabíró.

Szám: 5156—1888.

(245)1—2

Pályázati hirdetmény

A hollómezei körjegyzői segédi állomás — mely évenkénti 150 frt fizetés és 50 frt lakbér javadalmazással van összekötve, — lemondás folytán üresedésbe jövén, arra pályázat nyittatik.

Felhivatnak pályázni kívánók, miszerint szabályszerűleg felszerelt folyamodványaitat, folyó évi november hava 4-ikéig alólírothoz adják be. A választás helyéül a hollómezei körjegyzői iroda, s idejéül folyó évi november hava 7-ikének délelőtti 10 órája tűzetik ki.

Deési járás főszolgabírájától.

Deésen, 1888. évi október hó 9-én.

Vékony Ferencz, főszolgabíró.

Kitűnő marosmenti asztali bor litere 26 kr.

MAGYARÁDI ÉS MÉNESI BORTERMELŐK SZÖVETKEZETE ARADON.

Főraktár: Brugovitz és Rehák bor-, vas- és fűszerüzletében Deésen.

MAGYARÁDI FEHÉR BOROK
árjegyzéke.

	56 liter vételn.	11 p. nélküli	7/10-ed liter	35 centiliter
Ménes-gyóroki asztali bor	22 kr.	32 kr.	— kr.	— kr.
" " " I.	23 "	34 "	— "	— "
Magyarádi asztalibor	26 "	40 "	— "	— "
" " " I.	30 "	45 "	— "	— "
" " " I.	36 "	50 "	— "	— "
" " " I.	55 "	60 "	45 "	25 "
" " " I.	— "	70 "	— "	— "
" " " I.	— "	— "	80 "	40 "
" " " I.	— "	— "	60 "	30 "
" " " I.	— "	— "	100 "	— "

A hordó-borok eredetisége a hordón levő pecsétünk sértetlensége által igazolandó. A hordókat kölesönkép számítjuk s ugyanazon árban bérmentve visszafogadjuk. Vidéki megrendeléseknél ezen árákból 1 frt hektóliterenkint leszámítatik.

Raktáron levő boraink kitűnő minőségének bizonyítékául szolgáljon azon folytonosan növekedő fogyasztás és közkelettség, melyben borainkat a n. é. közönség részesíti.

Együtt ajánljuk a legjobb minőségű árukkal dús felszerelt raktárunkat, u. m. Mindennemű fűszereket, csukor, kávé, tea, rum, cognak, pezsgők, liquerök, valamint öntött kemenczék és takaréktűzhelyek nagy választékban.

MAGYARÁDI ÉS MÉNESI VÖRÖS BOROK
árjegyzéke:

	56 liter vételn.	1 liter	7/10-ed liter	35 centiliter
Ménes-gyóroki vörösbor	50 kr.	60 kr.	45 kr.	25 kr.
Ménesi szemelt	— "	— "	65 "	40 "
" " " vörös, gróf Nádasdi-féle	— "	— "	75 "	40 "

MAGYARÁDI KÜLÖNLEGESSÉGEK:

Szalmabor, gróf Nádasdi-féle 70 kr.
Aszszu-bor " " 1/2 liter 3 frt. 35 centiliter 2 frt.
Cognac " " 7/10 liter 1 frt 50 kr.
Körösmenti szilviorium " " 1/2 liter 80 kr. 35 centiliter 40 kr.

Az üres palaczkokért 10- illetve 5 kr. fizetendő és ugyanannyiban visszavétetik.

A magyarádi palaczk-borok a szövetséget özégét a dugón beégetve viselik (226)3—3

Marosmenti bor 56 liter vételnél 16 kr.

Szám: 5374—1888. polg.

(237)2—3

Hirdetmény. Ifjabb Molnár Sándor és érdektársainak a domokosi összes birtokosság ellen — az ottani határ tagosításának elrendelése iránti kérelmére tárgyalási határnapul kitűzetik folyó év november hó 28-ik napjának reggeli 9 órája Domokoson a helyszínére. Hova összes érdekeltek a kimaradásból eredhető joghátrányok terhe alatt megidéztenek. — A deési kir. törvényszéknek, 1888. október hó 3-án tartott üléséből.

Szám: 7019—1888.

(238)2—3

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán üresedésbe jött, 150 frt évi fizetés és 50 frt lakbér javadalmazással összekötött vasas-szentiványi körjegyzőségdi állásra, ezennel pályázatot nyitok.

Felhivom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képességi, honossági és születési bizonyítványaikkal felszerelt folyamodványaikat folyó évi november hó 3-ik napjának d. e. 11 órájáig alólríthoz annál bizonyosabban adják be, mivel a később érkezendők figyelembe vétetni nem fognak.

A választás határnapjáról érdekelt községek képviselőtestületei később fognak értesítettetni.

Kékes, 1888. október hó 9-ikén.

Kékesi járás főszolgabírótól.

Nagy Lajos, főszolgabíró.

ELADÓ

egy majdnem új zongora

igen szép kiállítás- és csengő tiszta hanggal. Bécsi gyártmány.

2—2(242) Ára: 350 forint.

— Fizetés megegyezés szerint. —

Schmidt állatorvosnál Bilakon.

HIRDETMEŒY.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséggel tudatni, miszerént lakásomat a Major-utca 15. sz. alá tettem át (a Timár-utczában lévő Papp Mártonné lakásától balra betérve). A női szabás-rajz és varrás oktatására fölveszek tanítványokat előnyös feltételek mellett. Elvállalok mindennemű női ruha készítéseket s vidéki megrendeléseket is pontosan teljesítendek.

(246)1—3

Duzsárdy Károlyné.

Szám: 7309—1888. tkvi.

1—1(247)

III.

Árverési hirdetményi kivonat.

A deési kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a deési kitegítöpénztár végrehajtónak Prelukán Szimion és Nyág Juon végrehajtást szenvedő elleni 156 forint tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a deési kir. törvényszék (a deési kir. járásbíró) területén lévő, Oláh-Péntek községében fekvő, az oláh-pénteki 145 számú telekkönyvben A. I. 1. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 17. és 18. rendszámú belső és külső ingatlanokra a részletenkénti árverést 736 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi október hó 24-ik napján délelőtt 9 órakor Oláh-Péntek község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Deésen, 1888. évi augusztus hó 8-ik napján. — A deési kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Németh János,
kir. törvényszéki bíró.

A szent Ferenczrendiek tulajdonát képező s if. és idősb Bajnóczy Gyula által bérben tartott bolthelyiség, kiadandó.

Értekezhetni ez ügyben Tüzes Karácsony fősyndikusnál. (248)1—1

Zálogházban árverés

folyó év október 20-ika helyett

november 20-ik napján

d. e. 9 órakor fog megtartatni.

Hosszabbítás november 16-ig eszközölhető.

Báró Kemény Károlynak szentmargitai birtoka

(Szolnok-Dobokamegye)

mely áll: tagosított 192 hold 332 ö1 szántó (többnyire I-ső osztály), 9 hold 1263 ö1 gazdasági épületekkel jól ellátott belsőségből, 34 hold 840 ö1 kaszáló, 126 hold 1597 ö1 legelőből és 2 hold 540 ö1 erdőből, 1889. ápril 24-ikétől kezdődő hat évre,

haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni Dr. Bónis Árpád köz- és váltóügyvéddel Deésen. (249)1—3

AZ ÉPÍTŐ NAGYKÖZÖNSÉG ÉPÍTŐMESTEREK ÉS FAKERESKEDŐK FIGYELMÉBE!

Mindennemű épületfát, deszkát, léczet, zsindehyt, sodrony- és zsindeleyszeget, épületvasalást

DEÉSEN, NIK FERENCZ

czégem alatti raktáromban a legnagyobb mennyiségben készletben tartok és a lehető legjútányosabb árszámitás mellett ajánlok.

Nik Ferencz.